

Uredništvo - sprava: Ljubljana, Kopitarjeva 6. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lit, za izposojništvo 35-50 lit.
Ček. rač.: Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate
Izključna pooblaščenka za domače in inozemske oglase: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

SLOVENE

SEPTEMBER-1943

4

SOBOTA

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Operazioni nemiche contro la costa calabra

L'aviazione anglo-americana perdeva 35 apparecchi

Comando supremo, bollettino di guerra Nr. 1196:

Questa notte il nemico, che nei giorni scorsi aveva tentato azioni isolate di sbarco prontamente respinte, ha iniziato su più vasta scala le operazioni contro la costa calabra dello stretto di Messina.

Convogli in navigazione e navi alla fonda nei porti di Catania e di Augusta sono stati efficacemente attaccati da velivoli germanici.

Su Trento, Bologna, Bolzano e nei dintorni di Napoli formazioni di aeroplani avversari sgancavano numerose bombe causando danni specialmente a Bologna.

Nella giornata di ieri l'aviazione anglo-americana perdeva complessivamente 35 apparecchi: Sette abbattuti dalla caccia italiana e 19 da quella tedesca, sei dalle artiglierie della difesa e tre dal tiro contraereo di motozattere.

Dalle missioni di guerra degli ultimi giorni sei nostri velivoli non sono rientrati.

Generale Ambrosio.

Sovražni nastopi proti kalabrijski obali

Anglo-ameriško letalstvo zgubilo 35 strojev

Vrhovno poveljstvo, vojno poročilo št. 1196:

Nocoj je sovražnik, ki je prejšnje dni poskušal s posamičnimi izkrcavanji, katera so bila takoj odbita, začel z obširnejšimi nastopi proti kalabrijski obali v messinski ožini.

Konvoji, ki so pluli, ter ladje, zasedane v pristaniščih Catania in Augusta so bile uspešno napadene od nemških letal.

Sovražna letala so spuščala števil-

ne bombe na Trento, Bologna, Bolzano ter okolico Napoli in so povzročila škodo zlasti v Bologni.

Včeraj je angleško-ameriško letalstvo izgubilo skupno 35 strojev: 6 so jih sestrelili italijanski lovci, 19 nemški, 6 protiletalsko topništvo, 3 pa protiletalski topovi na motornih splavih.

Zadnje dni se 6 naših letal ni vrnilo iz vojnih poletov.

General Ambrosio.

Nemške sile so uničile letos 8 milijonov ton sovražnega ladjevja

Berlin, 3. septembra. as. Nesporo je, piše vojaški dopisnik nemške poročevalske agencije, da se je Angležem in Američanom posrečilo zbrati velikanske brodogradnje za prevoze in iskrcanje na nastope v Sredozemlju. Za ta veliki načrt pa so morale žrtvovati vse potrebne gradivo druge države, zlasti države Srednje in Južne Amerike, ki so pod nadzorom Washingtona. V preteklem mesecu pa je anglo-ameriško brodogradnje spet doživelo tolikšno izgubo, da jih bodo brdo občutili ter zaman skušali nadomestiti s novimi ladjami, zgrajenimi v poslednjih štirih tednih. Če seštejemo vse potopljene, hudo zadete ter poškodovane ladje — poškodovanih je bilo vsega 239 ladij s skupno 750.000 tonami — vidimo, da je napredek v preteklem mesecu moral žrtvovati za 1.402.702 ton trgovskega brodogradnje. To dokazuje, da so sovražnikove izgube v potopljenih in poškodovanih ladjah

v primeri s preteklim mesecem narasle.

Od 1. januarja pa do 31. avgusta 1943 so nemške podmornice ter letala potopile vsega 604 ladij s približno 4 milijoni ton. Ker izkušnja uči, da pridejo na vsako potopljeno ladjo še dve ali tri poškodovane ladje, lahko sodimo, da so se nasprotne izgube v trgovskem brodogradnji v zadnjih osmih mesecih povzpela na 8 milijonov ton. Cenijo, da je velik odstotek teh ladij izgubljen.

Berlin, 3. sept. as. V predpretekli noči je na morju pri Dunkerque prišlo do spopada med nemškimi stražnimi ladjami, ki so spremljale ladijski sprevid, ter angleškimi motornimi čolni. Za dolgo časa se nasprotne enote niso upale napasti nemške ladijske sprevide. Tudi tokrat so se po ostrim in natančnem streljanju spustile v beg in se zavile v gosto umetno meglo.

Nikola Mandić - predsednik hrvatske vlade

General Navratil imenovan za vojnega ministra

Zagreb, 3. sept. Objavljeno je bilo, da je Poglavitnik imenoval bivšega državnega tajnika dr. Nikola Mandića, odvetnika v Sarajevu, za predsednika sveta hrvatske vlade. To mesto je imel doslej Poglavitnik sam. Novi predsednik vladnega sveta je bil rojen v Doleu pri Travniku v Bosni 1. 1869. Obiskoval je srednje šole, pravne študije pa na Dunaju, nato se je posvetil sodni službi v Sarajevu. Od svoje mladosti se je bavil s politiko in bil leta 1910 izvoljen za poslanca ter je postal podpredsednik in nato predsednik zbornice. Mandić se je zmeraj zavzemal za tesno sodelovanje med katoliški in muslimanski. L. 1914 je bil imenovan za podguvernerja Bosne. Bil je tudi predsednik računskega sodišča za Bosno in Hercegovino.

Zagreb, 3. sept. as. Uradno je bilo objavljeno, da je Poglavitnik imenoval letalskega generala Friderika Navratila za vojnega ministra. Novi vojni minister je bil

rojen leta 1893 v Sarajevu, obiskoval vojaško akademijo v Gradcu in je končal leta 1912. 5 let pozneje je dobil pilotsko diplomu in se udeleževal bojev kot letalski opaznik na ruskem bojišču. Dosegel je 10 letalskih zmag. Pod prejšnjim jugoslovanskim režimom je bil upokojen kot politično nezanesljiv. Leta 1942 ga je Poglavitnik imenoval za vojaškega odposlanca v Bukarešti. Letos je bil povislan v generala. General Navratil ima več hrvatskih in tujih odlikovanj.

Povratak k stari angleški politiki

Njena osnova sta imperializem in ravnotežje velesil

Bern, 3. sept. as. »Enovita Evropa ali Evropsko ravnotežje« je vprašanje, s katerim se bavijo različni politični krogi britanske prestolnice. O tem poroča londonski dopisnik švicarskega lista »Gazette de Lausanne«, ki poudarja, da se po končanem četrtim vojnem letu opaža povratek nekaterih stremiljenj britanske imperialistične politike, nove uvažanje temeljnih načel zunanje politike 18. in 19. stoletja, politike, ki je stremela za obranljivo ravnotežje velesil. In tako je zamisel o bloku 4 velesil eden temeljnih stebrov bodočega mednarodnega reda in ta zamisel je dobila zaradi izkustev zadnjega pol leta še stvarnejše osnove. Pri tem ne gre za oddaljevanje od načrta glede vrhovnega vodstva velikih sil, pač pa v večji meri priznavajo nužno potrebo po rešitvi ravnotežja, ki je postalo tako kočljivo zaradi bližajočih se narodnih in imperialističnih koristi, dočim so doslej bolj ali manj zavestno zanemarjali, prednost sodelovanja in vkladitve britanskih, ameriških, ruskih in kitajskih koristi, ki po svojem značaju poročujejo za svetovni mir. V tej zvezi in tako nekako je treba razumeti, uvodnik v listu »Daily Mail«. Ta članek je toliko značilnejši, ker je list v nasprotju s levičarskimi »Daily Herald« in »News Chronicle« odklanjal vsako temeljito razglabljanje o vojnih in mirovnih ciljih, temveč se je raje omejeval na razlaganje dnevnih dogodkov. Članek se ozreva z očitno obrambo narodnih koristi Velike Britanije. Ugotoviti skuša vsa celotnost teh koristi, v katerih tvori eno prvih mest narodna čast. Anglija, pravi »Daily Mail«, mora predvsem držati svojo besedo, katero je dala zaveznikom narodom pred vojno, ako noče, da ne bo v Evropi ostala spet osamljena. Tako si je n. pr. naloga dolžna, da bo obnovila svoobodno Poljsko, in sicer vsa Poljsko, ne pa le polovičarsko. Po mnenju lista so britanske koristi prav iste kakor pred sto leti. Cilj Anglije v tej vojni je isti kakor v drugih številnih vojnah, namreč lastna varnost, in zato mora stremeti za tem, da vsa Evropa izrine sleherno nadoblast, oblast ene same države ali pa skupine velesil. Ta ve-

Sprememb polni boji na vzhodu

Obračun bojev pri Orlu: Sovjeti so imeli 14.000 ujetnikov, zgubili 5114 tankov, 854 topov in 2119 letal — Presenetljiv vdor v sovjetske postojanke

Hitlerjev glavni stan, 3. sept. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Na južnem odseku vzhodnega bojišča so bili tudi včeraj ponovni sovjetski napadi v prostorih zapadno od Miusa in posebno zapadno od Harkova v trdovratnih in sprememb polnih bojih odbiti. Lastna oklepna vozila so presenetljivo vdrli v sovražne pripravljene postojanke ter uničila 29 topov in več sovražnih oklepnih vozil.

Na srednjem odseku so v teku nadaljnji težki boji v prostorih pri Sijevsku, južnozapadno in zapadno od Vjazme.

V današnjih jutranjih urah so pristale angleške čete na južnozapadni konci Kalabrije. Boji z nemškimi in italijanskimi zaščitnicami so v teku.

Oddelki nemških letal so podnevi in ponoči napadli ladijske cilje ob vzhodni obali Sicilije in na morju zapadno od Alžira. Več sovražnih prevoznih ladij je bilo zadetih z bombami težkega kalibra. Nemški lovci so včeraj pri Neaplju sestrelili 18 sovražnih letal.

Letalstvo in vojna mornarica sta nad obalnimi področjem zasedenega zapadnega ozemlja in nad Atlantikom sestrelila 12 letal.

Nekaj sovražnih letal je ponoči izvedlo motilne polete nad zapadno Nemčijo.

Po več tednov trajajočih težkih bojih v loču pri Orlu javljajo zdaj po končani načrti izpraznjeni tega loka naslednje: pod poveljstvom maršala von Klugeja in generalnega polkovnika Modela stojijo oddelki vojske, uspešno podprti od letalstva in protiletalskega topništva pod poveljstvom generalnega polkovnika viter Greima, so v loču pri Orlu izvajali materialno bitko največjega obsega proti koncentraciji 12 sovjetskih armad. Tem ni uspelo, da bi prodre skozi nemško fronto. Ob junaškem odporu naših čet so se vsi sovražni napadi izjalovili.

Krvave izgube sovražnika so zelo visoke. Ujetih je bilo nad 14.000 ujetnikov, uničenih 5.114 oklepnih vozil in 854 topov, sestreljenih pa 2119 letal. V tej veliki obrambni bitki so se posebno odlikovali 6. rensko-vestfalska, 31. dolnje-saška, 36. pehotna rensko-palatinska, 10. oklepna spodnje-badenska-gornje-palatinska, četrti oklepna menško-badenska, 78. zapadno bavarska napadalna motoriz. divizija.

Krepko zadržanje romunske divizije

Bukarešta, 3. sept. as. V zvezi s sovjetskimi napadi na romunske postojanke v kubanjskem predmestju so se izvedle včeraj naslednje podrobnosti: V zadnjih 48 urah so Sovjeti hoteli z močno ofenzivo zavzeti odsek, ki ga branijo romunski oddelki slovite planinske divizije »Vratorji di Munter«. Napad na romunske postojanke so izvedle močne tankovske in druge oklepne skupine, poleg tega pa so morali romunski oddelki zadržati še napad velikih edinic sovjetske pehote. Planinci so od prvega napada krepko vzdržali sovražne napade na svojih postojankah in niso odstopili sovražniku

niti pidi zemlje, pač pa jim je celo uspelo izboljšati lastni obrambni sestav. S svojim orožjem v bojnih jarkih in zlasti s posebnim protitankovskim orožjem so zapovrstjo odbili vse silovite sovjetske napadalne valove in istočasno branili rdečim skupinam vdor v obrambne črte. Napadi rdečih so se stalno ponavljali, toda vedno zaman in kontno so Romuni vse odbili. Ta boljševiški poskus, zavzeti zavezniške postojanke na kubanjskem predmestju, je torej izpudil.

Berlin, 3. sept. V sedanjem vojnem obdobju — piše vojaški sodelavec lista »Münchner Neueste Nachrichten« — se ni treba izgubljati v podrobnostih. Treba se je ozirati na celotni položaj in se ogibati vsega, kar je predhodnega značaja. Pri takem pregledu pridemo do naslednjih ugotovitev: 1. Čeprav je sovjetska ofenziva sedaj na višku, vendar ni dosegla obsega uničevalnega valjarja, česar se je bilo bati. 2. Tudi za to ofenzivo je značilna relativna statičnost. V nobenem primeru se ne more govoriti o premikalni vojni; 3. vsaka nevarnost obkolitve je preprečena. Tudi v skrajno težkih okoliščinah, ko se je bilo treba odmakniti od sovražnika in pustiti za seboj strateško praznino, se je posrečilo preprečiti, da bi sovražnik dosegel resnično važne uspehe; 4. do Toganroga ni bilo uničevalne bitke. Glavne sile nekaterih odrezanih oddelkov so se lahko rešile po morju; 5. središče bitke je in ostane južni odsek. Če kje, bi morali Sovjeti tukaj doseči pomembne strateške uspehe. Tak uspeh bi bila obkolitev nemških sil v donjski kotlini. Toda ravno tukaj med Poltavo in

Mariupolom se v skladu z nujnostjo dozorevajoče strateške stvarnosti načrtno izjaja taktika prožne obrambe; 6. na koncu se lahko poudari, da obstajajo razlogi za zaupanje. Eno je gotovo: sovražnik ne bo mogel vdreti v evropsko trdnjavo. (Le Ultime Notizie.)

Kralj Mihael odlikoval italijanske generale

Bukarešta, 3. sept. as. Z včeraj objavljenim dekretom je romunski kralj Mihael na predlog generala Antonescu, vrhovnega poveljnika romunskih oboroženih sil podelil hrabrostna odlikovanja naslednjim italijanskim generalom, ki so poveljevali četam na vzhodnem bojišču: veliki križ reda rom. krone z meči in z znakom vojaške hrabrosti je bil podeljen maršalu Giovanni Messe; z istim redom z meči in z znakom vojaške hrabrosti sta bila odlikovana divizijski generala Marazzani Mario in Pellegrini Carlo.

Frank - nemški minister na Češkem in Moravskem

Berlin, 3. septembra. s. Hitler je imenoval nemškega ministra Hermana Franka za nemškega ministra za Češko in Moravsko s sedežem v Pragi in odredil, da se uvede posebno ministrstvo za imenovani pokrajini. Novi minister bo imel nalogo baviti se o obrambo nemških koristi v protektoratu, protektor Češke in Moravske pa bo v teh pokrajinah predstavljal Hitlerja kot poglavarja države.

Položaj na vzhodnem bojišču

Berlin, 3. septembra. as. Po poročilih, ki jih je snoti dobila mednarodna poročevalska agencija, se vidi, da je položaj na vzhodnem bojišču ostal povsem nespremenjen. Kakor se je videlo v prejšnjih dneh, so Sovjeti vrgli v prve bojne črte vse svoje razpoložljive rezerve ter skušali z vsemi sredstvi predreti kjer koli nemško obrambo, a pri tem niso dosegli svojega namena. Majhni predori, ki so jih je sovražniku posrečilo doseči na nekaterih točkah, so bili povsod zavrnjeni s krvavimi izgubami toliko bolj, ker se Nemci ne omejujejo zgolj s obrambnimi nastopi, pač pa izkoristijo vsako ugodno priliko, da preidejo v protinapad ter zadajo napadalcu nove strahotne izgube.

Na odseku zahodno od Miusa so Sovjeti skušali vdreti v nove nemške obrambne postojanke, a tudi tu so bili odbiti in so imeli izgube. Ob sončnem zahodu je sovražnik prenesel težišče svojega napada na levo krilo razvrščenih nemških čet ter istočasno z najizjemnejšimi napadalnimi silami izvedel napad na neko točko na istem od-

seku. Severovzhodno od Kutelnikova je nemški naskakovalec oddelek prestregel nekaj sovražnikovih skupin, ki so prodrele v globino nemške obrambe, ter jih uničil.

Medtem ko na drugih odsekih ob srednjem Doncu ni omenbe vrednih bojov, Sovjeti napad od Harkova nadaljujejo s svojimi napadi na široki fronti, a po veliki večini so jih nemški prednji oddelki odbili. Lahni vdori sovjetskih tankov so povzročili ardit spopade, v katerih je sovražnik izgubil zelo mnogo oklepnih vozil. Drugi oddelki sovražnikovih tankov, za katerimi so se pomikali prednji pehote, so skušali predreti nemško bojno črto z osredotočenim napadom. Nemški protitankovski topovi so dovolili sovražniku, da se je približal na nekaj sto metrov razdalje, nato pa so zažigali nekaj desetov sovjetskih tankov. Skupine nemških razdiralcev in nemški inženirski oddelki so ostale sovražnikovih skupin zapodili v protinapadih nazaj s tem, da so sprožili nanje morilni ogenj protitankovskih topov.

Varnostni ukrepi na Portugalskem

Lisbona, 3. sept. as. To noč je bilo objavljeno uradno poročilo predsedništva ministrskega sveta, v katerem so obrazloženi novejši portugalski vojaški ukrepi, ki imajo namen pobijati vznemirajoče domneve in glasove, krožeče po Portugalskem in v tujini. Poročilo predvsem naglašuje, da sta vojno in mornariško ministrstvo nakupila znatne količine vojaške gradiva, tako da bo lahko obširneje kakor v preteklosti poskrbljeno za probleme ustave in vojaške obrambe. Konec septembra in v oktobru bodo veliki manevri. Istočasno bodo vaje za civilno in vojaško obrambo po celi državi. Vodila jih bo portugalska legija v sodelovanju z drugimi organizacijami. Poročilo pripominja, da se kljub temu predvideva, da se položaj Portugalske z ozirom na vojno ne bo spremenil, toda sedenje mednarodne razmere in nevarnosti so dovolj, da narodi čutijo težavnost trenutka in nala-

gajo vladam večjo opreznost pri razvijanju obrambnih naprav, ki utegnejo biti potrebne tako proti sovražnikom, kakor tudi proti tistim notranjim elementom, ki na skrivaj stremijo po narodnem razdor. Poleg tega je treba ojačati obrambo tudi po posadkah v portugalskih kolonijah, ker se jim bliža vojno pozorišče. Nad vsem se je pokazala potreba po zamenjavi oddelkov, ki stradijo portugalska prekomorska ozemlja. List nato zatrjuje, da so takšna vojaška gibanja nekaj naravnega v sedanjem času in da zato ne smejo vzbujati neutemeljenega strahu, pa tudi ne brezvestne lahkomišelnosti. Portugalska vlada smatra, da je splošni mednarodni položaj, ki je zahteval tudi na Portugalskem omejitve ter večje ali manjše težave, narekoval portugalskemu ljudstvu čut resnosti. Zato ga vlada vzpodbuja k močnejšemu delu za red, za strnjeno in duhovno moč.

Preiskave o premoženju bivših hierarhov

Rim, 5. sept. as. Komisija z prenos krivično pridobljenega premoženja na državo, komisija, ki ima svoj sedež v sodni palači, dela z vso paro, kakor je bilo že večkrat sporočeno, da bi izpolnila visoke cilje morale in pravičnosti, nalogo, ki jo ji je dala vlada in katere izpolnitev narod nestrno pričakuje. Komisija je izdala odredbe in navodila za vso Italijo, in že so lahko reče, da so uspehi, ki jih je bila doslej dosegla, kar najboljši. Finančne straže, kvestura in karabinierska poveljstva so doslej prišla in zaprla zelo veliko število ljudi, ki so si premoženje pridobili na krivičen način. V dolgem seznamu oseb bivšega režima, ki so si nakopičile ogromno premoženje, so tudi bivši ministri, bivši državni podtajniki in bivši veleposlaniki. V resnici lahko zagotovimo, da so med najbolj znanimi veljaki, proti katerim je omenjena komisija izdala stroge ukrepe, t. j. odloke, s katerimi se zasega vse njihovo premoženje, tudi naslednji: Roberto Farinacci, Branda-Marte Pietro, Rosoni Edmondo, Bottai Giuseppe, Starace Achille, Biagi Bruno, Arpinati Leandro, Cianetti Tullio in Gazzotti Pietro.

Zlasti stroge in uspešne so preiskave, pri katerih gre za zasego premoženja Galeazza Ciana, bodisi da je to premoženje vpisano na njegovo ime, ali pa na njegove žene Ede Mussolini. Velik del njegove ogromne premoženja v premičninah, v gotovini ali v dragocenostih, so že zasegli. Medtem pa so v vno ugotavljajo tudi po vsej Italiji njuno premoženje, kakaj Galeazzo Ciano in njegova žena sta domalega povsod nalagala svoj kapital v premičnine in nepremičnine.

Mir na Danskem

Berlin, 3. sept. as. Na sestanku zastopnikov tiska je izjavil govornik nemške vlade, da je po zadnjih poročilih o položaju na Danskem položaj povsod normaliziran in dosežen mir. To dokazuje dejstvo, da so bili razni ukrepi zaradi obsednega stanja deloma odpravljeni.

Pariz zopet bombardiran

Pariz, 3. sept. as. V prvih jutranjih urah so danes angleška letala znova napadla zahodna pariška predmestja in so

zmatala veliko količino zažigalnih in pa razdiralnih bomb. Med francoskim prebivalstvom je mnogo žrtev. Dve angleški letali sta v nizkem poletu obstreljevali potniški vlak v zahodni Franciji. Med francoskimi civilnimi potniki je čezalovati mnogo mrtvih in ranjenih.

Eksplוזija na Švedskem

Stockholm, 3. sept. as. Velika eksplozija je nastala včeraj v neki tovarni na olje v Karlshamn na Švedskem. 20 delavcev je bilo težko ranjenih. Dva sta kmalu umrla. Vzrok neereče se ni znan.

